

EL COS
DE BOMBERS DE LA
GENERALITAT I EL
SISTEMA
D'EMERGÈNCIES
DE CATALUNYA

MAIG 2019

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

EL COS
DE BOMBERS DE LA
GENERALITAT I EL
SISTEMA
D'EMERGÈNCIES
DE CATALUNYA

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya

1a edició: Maig 2019

El cos de bombers de la Generalitat i el sistema d'emergències de Catalunya. Maig 2019

Maquetació: Síndic de Greuges

Foto de coberta: Pixabay

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	5
1. MARC JURÍDIC	7
2. LA SITUACIÓ DEL COS DE BOMBERS EL MARÇ DE 2019	9
2.1. El model de Bombers de Catalunya	9
2.2. Del Pla estratègic 2017-2022 al Projecte bombers 2025	10
2.3 Els requeriments de la Inspecció de Treball	13
2.4. La situació dels bombers voluntaris	13
2.5. La revisió del mapa de parcs	14
2.6. La relació amb el Cos de Bombers de l'Ajuntament de Barcelona	15
2.7. La formació. L'Institut de Seguretat Pública de Catalunya	15
2.8 Les experiències d'altres comunitats autònomes i el paper de la Unitat Militar d'Emergències	16
2.9. Possibles vies de millora del finançament	16
2.10. El Mecanisme de Protecció Civil de la Unió Europea	17
3. LA SITUACIÓ DELS SERVEIS D'EMERGÈNCIES A CATALUNYA	19
3.1. Els diferents agents intervinents. El voluntariat	19
3.2. Possibles traspassos de competències	20
4. LA NECESSITAT D'UN PACTE DE PAÍS SOBRE EL COS DE BOMBERS I ELS SERVEIS D'EMERGÈNCIES	25
5. RECOMANACIONS DEL SÍNDIC DE GREUGES	27
6. ANNEX	31

1. INTRODUCCIÓ

El 19 de novembre de 2018 els sindicats UGT i CATAAC van presentar sengles queixes davant el Síndic de Greuges en què exposaven la situació del Cos de Bombers de la Generalitat i, en concret, denunciaven l'incompliment per part del Govern de la Generalitat del Pla estratègic de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'incendis i Salvaments del Departament d'Interior per al període 2017-2022, aprovat per l'Acord de Govern 126/2016, de 27 de setembre.

El Síndic, després de mantenir reunions amb el col·lectiu afectat i de visitar alguns parcs de bombers, va acordar elaborar un informe sobre aquesta qüestió.

En data 14 de desembre de 2018 també va sol·licitar informació al Departament d'Interior sobre les queixes rebudes, que va ser resposta per la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments de la Generalitat en data 23 de gener de 2019.

Fruit dels treballs que estaven en curs, en data 4 de febrer de 2019 el Síndic va publicar una nota informativa (annex 1), en què plantejava la necessitat d'un pacte de país sobre la situació dels bombers en particular i dels serveis d'emergència en general, i en què anunciava l'elaboració d'aquest informe.¹

¹ L'elaboració d'aquest informe ha comptat amb la col·laboració de Jaume Bosch.

1. MARC JURÍDIC

L'article 132 de l'Estatut d'autonomia de 2006 regula les emergències i la protecció civil. La Generalitat veu reconeguda la seva competència exclusiva en aquesta matèria, que inclou, a més, els serveis de prevenció i d'extinció d'incendis, sense que això afecti el paper que tenen atribuïts els municipis i respectant el que estableixi l'Estat en exercici de les seves competències en matèria de seguretat pública.

El mateix article reconeix competències executives en matèria de salvament marítim, ja previstes en l'Estatut de 1979, tot i que ni amb el primer Estatut ni amb el segon s'ha produït el traspàs d'aquest servei. També es reconeixen competències en matèria de seguretat nuclear, d'acord amb els convenis que es puguin subscriure amb l'Estat.

Altres articles de l'Estatut de 2006 relacionats amb aquest tema són el 164, dedicat a la seguretat pública, que regula les competències de la Generalitat amb relació als Mossos d'Esquadra i les policies locals: l'article 164.2.b) també inclou competències sobre el compliment de les disposicions per a la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hidrològics, fet que podria comportar l'assumpció de les tasques que exerceix la Guàrdia Civil, per mitjà del Servei de Protecció de la Natura (SEPRONA).

L'article 144.6 regula el paper dels agents rurals. I l'article 141 atribueix a la Generalitat la competència exclusiva en espectacles i activitats recreatives.

La resta del marc jurídic català està integrat per les lleis següents:

- Llei 5/1994, de 4 de maig, reguladora dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments
- Llei 3/2010, de 18 de febrer, de prevenció i seguretat en matèria d'incendis en establiments, activitats, infraestructures i edificis

Pel que fa a la formació de bombers i membres de protecció civil:

- Llei 10/2007, de 30 de juliol, de l'Institut de Seguretat de Catalunya.
- Llei 11/2009, de 6 de juliol, de regulació administrativa dels espectacles públics i les activitats recreatives
- Llei 9/2007, de 30 de juliol, del Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'Urgència 112 Catalunya
- Llei 4/1997, de 20 de maig, de Protecció Civil de Catalunya

També cal tenir present la Llei estatal 17/2015, de 9 de juliol, del Servei Nacional de Protecció Civil, i la Sentència 58/2017, d'11 de maig, del Tribunal Constitucional, sobre el recurs presentat pel Govern de la Generalitat contra aquesta llei, i, així mateix, la Decisió 1313/2013/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013, que regula el Mecanisme de Protecció Civil de la Unió Europea.

- Llei 17/2003, de 4 de juliol, del Cos dels Agents Rurals

També hi tenen una relació indirecta les lleis que regulen els cossos policials:

- Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals de Catalunya
- Llei 10/ 1994, de 14 de juliol, de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra
- Llei 4/2003, de 7 d'abril, d'ordenació del sistema de seguretat de Catalunya

Pel que fa a les agrupacions de defensa forestal, igualment cal tenir present la Llei 6/1988, de 30 de març, forestal de Catalunya.

Cal destacar una característica d'aquest marc jurídic: la major part de la legislació catalana fonamental és antiga i anterior a l'Estatut de 2006 (Llei de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments, de 1994, i Llei de protecció civil, de 1997), un fet que es reproduïx si s'analitza la legislació que regula les qüestions de seguretat i policials. A més, es produeix una certa dispersió legislativa. La fallida del model fins ara existent, a la qual es farà referència a continuació, agreuja encara més l'obsolescència d'un marc jurídic superat.

Caldria, doncs, renovar el marc legal de les emergències, ja sigui amb lleis noves de prevenció, extinció d'incendis i salvaments, d'una banda, i de protecció civil, de l'altra, o amb l'elaboració d'una única llei que reguli tot el Sistema d'Emergències de Catalunya.

El 6 de març de 2019, al Ple del Parlament, el conseller d'Interior va anunciar la intenció del Departament de començar a elaborar, a partir del proper mes de juny, una llei d'emergències de Catalunya que substitueixi les lleis de 1994 i 1997 i una llei de la policia de Catalunya.

2. LA SITUACIÓ ACTUAL DEL COS DE BOMBERS DE LA GENERALITAT

2.1. El model de Bombers de Catalunya

El model actual dels serveis d'extinció d'incendis de Catalunya es va estructurar l'any 1982, quan les diputacions provincials catalanes, fins llavors titulars dels cossos de bombers, els van transferir a la Generalitat.

Els primers cossos de bombers havien aparegut a Catalunya al segle XIX. L'any 1865 es va crear el Cos de Bombers de Barcelona. Aquests cossos es van desenvolupar durant el segle XX amb una base municipal. Als anys vint la Mancomunitat de Catalunya va impulsar polítiques de prevenció dels incendis forestals. L'any 1934 es va crear la Federació Nacional Catalana de Bombers. Durant la Guerra Civil, els bombers catalans van tenir un paper essencial davant les conseqüències dels bombardeigs que van assolir Barcelona i altres ciutats del país.

Durant el franquisme, la Llei de règim local de 1955 va obligar els municipis de més de 5.000 habitants a organitzar cossos de bombers, però també establí que, en darrera instància, fossin les diputacions les que organitzessin el servei si els ajuntaments no el podien assumir. L'any 1962 la Diputació de Barcelona va crear el Servei Provincial d'Extinció d'Incendis (SPEI). A finals dels seixanta també es va crear un cos de bombers voluntaris. Les altres diputacions van seguir camins similars.²

Amb el restabliment de la democràcia, el Govern de la Generalitat, presidit per Josep Tarradellas, va crear una comissió consultiva regional que va elaborar el Llibre vermell sobre el Servei contra Incendis i de Salvaments de Catalunya, que va ser lliurat al conseller de Governació, Josep Maria Bricall, l'any 1980. Mitjançant el Decret 301/1982, de 5 d'agost, la Generalitat acceptava la transferència dels serveis de bombers que prestaven les diputacions, tot i que aquestes continuaven contribuint-hi econòmicament. L'any 1984 es va crear el Cos de Bombers Voluntaris i l'any 1986, el

Cos de Bombers Funcionaris de la Generalitat. L'any 1994, la Llei 5/1994, de 4 de maig, organitzava el servei amb un col·lectiu de bombers format per funcionariat i per personal voluntari.

Així doncs, el sistema de prevenció i d'extinció d'incendis i de salvaments de Catalunya està estructurat així:

- a) Bombers de la Generalitat, funcionariat i voluntariat.
- b) Bombers de Barcelona, que continuen depenent de l'Ajuntament de Barcelona.
- c) Pompiers deth Conselh Generau de l'Aran, d'acord amb l'article 72 de la Llei 1/2015, de 5 de febrer, del règim especial de l'Aran. El Conselh disposa de l'Empresa Pompiers e Emergències, SL, d'Aran.

Dins el Departament d'Interior -i, en concret, de la Direcció General de Prevenció i Extinció d'Incendis i de Salvaments- hi ha diversos col·lectius que aconsegueixen tasques de suport als bombers: col·lectius mèdic, infermer i forestal, i col·lectius de persones tècniques de control i ràdio, operadores de vol, conductores, etc.

També cal esmentar l'existència de bombers d'empresa, reconeguts en la Llei 5/1994, i regulats pel Decret 374/1996, de 2 de desembre. L'Institut de Seguretat Pública de Catalunya expedeix l'habilitació per exercir aquesta funció.

L'any 1986 el Decret 220/1986, de 17 de juliol, va convertir el servei de formació que hi havia a Bellaterra en Escola de Bombers. L'any 2007 l'Escola va quedar integrada dins l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, amb seu a Mollet del Vallès.³

Dins el sistema actualment vigent, cal tenir present que la Generalitat i també la Diputació de Barcelona convoquen, quan s'apropa la temporada d'estiu, diverses places temporals per donar suport a les tasques dels bombers (guaita-informador/a, operador/a de comunicacions, ajudant/a d'ofici forestal, etc.)

² Departament d'Interior, Relacions institucionals i Participació. Generalitat de Catalunya, (2009). *Bombers de Catalunya. Història i present*. Generalitat de Catalunya.

³ Bosch, J. (2018). *La policia de Catalunya. El model de seguretat de Catalunya des de 1978 fins als atemptats de 2017 i l'1 d'octubre*. EUMO editorial.

2.2. Del Pla estratègic 2017-2022 al Projecte bombers 2025

El sistema, basat en la coexistència i la col·laboració de bombers professionals i bombers voluntaris, cadascun amb els seus parcs de bombers, entra en crisi a partir del període 2011/2012, a causa de les retallades pressupostàries. La crisi s'ha mantingut i la situació s'ha anat agreujant els darrers anys fins que s'ha fet insostenible a l'entrada del 2019.

Segons l'IDESCAT, a Catalunya l'any 2017 hi havia un total de 4.766 bombers de la Generalitat, repartits en 2.409 com a personal funcionari i 2.357 com a personal voluntari. De la idea que Catalunya disposava de 2.500 bombers professionals i de 2.500 de voluntaris s'ha passat a una realitat preocupant. A finals de l'any passat, els bombers professionals eren 2.093, segons va certificar la Direcció General de Prevenció i Extinció d'Incendis i Salvaments al sindicat CCOO en data 10 de desembre de 2018, i els voluntaris, només entre 500 i 800, segons les fonts. El personal de suport, per la seva banda, està format per 200 persones, aproximadament. Així, la insuficiència de recursos humans és només una part de les mancances que pateix avui dia el Cos de Bombers.

D'altra banda, cal destacar l'escassíssima presència de dones als cossos de bombers. Segons les dades de l'IDESCAT, les 2.409 persones funcionàries es repartien en 2.368 homes i només 41 dones, una situació que, com es veurà més endavant, es repeteix en el Cos de Bombers de Barcelona.

L'exvicepresident del Govern de la Generalitat, Josep Lluís Carod Rovira, en un article publicat el 9 de gener de 2019, titulat "Salvem els bombers",⁴ es referia a "l'enfilall d'incidències negatives" que els bombers han de patir en la seva feina quotidiana. I afirmava "la gravetat de la situació és tan gran que requereix l'adopció de mesures immediates de caràcter efectiu i no pas circumstancials per a sortir del pas o de cara a la galeria. La deixadesa i la manca d'atenció atorgada a aquest cos acumulades al llarg dels anys han dut les coses fins a un

límit insostenible". No deixa de ser significatiu i paradoxal que els bombers gaudeixin del respecte i l'admiració generalitzats de la ciutadania i que, tot sovint, l'Administració només els dediqui bones paraules sense donar solucions als seus problemes.

L'any 2016, la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i de Salvaments havia elaborat el Pla estratègic per al període 2017-2022. Aquest pla va ser aprovat en l'Acord de Govern 126/2016, de 27 de setembre, i publicat en el DOGC el 29 de setembre. La mateixa Direcció General afirmava en la introducció que "els Bombers de la Generalitat es troben en una situació crítica per a l'òptima prestació dels serveis encomanats a aquesta Direcció General. Aquesta situació crítica és deguda a la falta de recursos tant humans com materials que hi ha actualment i que s'incrementarà a curt termini".

Més que estratègic el Pla era de xoc per fer front al col·lapse del sistema. Incorporava les necessitats de recursos humans, de renovació i manteniment de materials, de renovació i manteniment de vestuari i d'inversió en infraestructures. El Pla també incloïa una valoració econòmica global: es quantificaven les necessitats immediates en 35.695.132 euros l'any 2017; 36.602.080 euros, l'any 2018, i 27.945.932, l'any 2019, i continuava fent la valoració per als anys següents. El total de la inversió considerada necessària era de 207.178.059 euros. Però l'any 2019 es pot constatar que aquell pla, malgrat haver donat lloc a un acord del Govern de la Generalitat, va ser una simple expressió de bons desitjos, perquè no va anar acompanyat de cap dotació pressupostària. Aquest fet ha provocat les protestes dels sindicats i nombroses accions reivindicatives i de denúncia de la situació, algunes de les quals han arribat al Síndic de Greuges.

A la manca d'aplicació del Pla estratègic, s'hi afegia un altre incompliment anterior: el mes de març de 2010 el Parlament havia aprovat les conclusions de la comissió d'investigació sobre l'incendi d'Horta de Sant Joan, de tràgic record. Segons diverses

⁴ Carod Rovira, Josep Lluís (2019). "Salvem els bombers". *Nació Digital*, 9 de gener de 2019.

fonts, nou anys després, bona part d'aquelles conclusions encara resten pendents d'aplicació. D'altra banda, l'any 2012 el Govern, de manera incomprensible, va excloure els bombers dels serveis considerats essencials, fet que va provocar que no quedessin exempts de les retallades.

Davant de la situació creada, el desembre de 2018, el director general de Prevenció, Extinció d'incendis i Salvaments, Manel Pardo, i el cap de bombers, l'inspector David Borrell, elaboren l'anomenat Projecte bombers 2025. Aquest document torna a fer referència, tres anys més tard, a la "situació molt delicada" en què es troba el Cos de Bombers i situa com a principal repte de l'organització "aconseguir recuperar una normalitat de funcionament que permeti prestar tots els serveis que tenim encomanats amb uns nivells adequats de qualitat i de seguretat del personal". Llegit en negatiu, la mateixa Direcció General reconeix que avui no es poden prestar tots els serveis encomanats amb uns nivells adequats de qualitat i de seguretat del personal, tal com han expressat els sindicats en les seves queixes. El Projecte afirma "que la normalitat només es pot assolir si, per una banda, es projecta bé el que cal fer i, per altra banda, s'aconsegueix corregir el defecte pressupostari que tenim per poder fer front al cost del servei". La Direcció General reconeix, doncs, que no s'han adoptat les mesures econòmiques que el Pla estratègic 2017-2022 considerava necessàries. Per aquest motiu, la situació avui és molt més greu que l'any 2016.

El Projecte assenyala les debilitats actuals del Cos de Bombers: la principal, la insuficiència pressupostària. I enumera les mancances: la manca de personal operatiu per poder garantir els mínims de torn en cada parc; la manca d'inversió en noves infraestructures o en el manteniment preventiu i correctiu d'aquestes; la fallida dels contractes de manteniment d'equips, materials i vehicles; el fracàs en la continuïtat de subministraments de materials, de vestuari i d'equipament, de manera que es desatén la demanda necessària; l'envelliment desatès de la flota de vehicles; la precarietat dels serveis de prevenció d'incendis amb relació a recursos tècnics especialitzats, amb què no pot fer front ni tan sols a les funcions encomanades per Llei, o la manca de

musculatura suficient en els àmbits de suport tècnic i administratiu.

Constata "determinats errors en la gestió d'aquests anys" i adverteix que una de les amenaces més potents és "el col·lapse operatiu", sobretot en grans emergències, però també en les actuacions més comunes i diàries.

Completa aquest panorama amb un advertiment: que apareix una altra amenaça "en la invasió de competències i en la subordinació de l'operatiu de l'organització sota altres agents, fins i tot d'escala estatal, fets que suposen una pèrdua de control del Govern en la gestió d'emergències".

El Projecte bombers 2025 fa una quantificació de necessitats econòmiques: Als 207.178.059 euros que establia el Pla estratègic l'any 2016 n'hi afegeix 40.725.515 d'ampliació d'inversions. El total suma, doncs, 247.903.574 euros. Aquest augment aniria destinat a :

- Incorporació de personal operatiu
- Incorporació de personal tècnic i administratiu
- Adequació d'estructures de suport operatiu
- Adequació de la flota de vehicles
- Millora de la capacitat del personal operatiu
- Adequació d'infraestructures, de material i d'equipament necessari
- Potenciació de les estructures de coordinació nacional d'emergències

El Projecte 2025 també proposa una línia interessant de participació amb la ciutadania en les activitats informatives, de comunicació i educatives destinades a la reducció del risc d'incendi i d'altres emergències, tot impulsant polítiques públiques de prevenció.

Caldria comprovar quina força legal pot adquirir el Projecte bombers 2025. Evidentment, quedaria reforçat si, després d'una negociació amb els sindicats, l'avalessin i, sobretot, si el Parlament l'aprovés.

El mateix conseller d'Interior, Miquel Buch, va reconèixer la difícil situació en la compareixença davant la Comissió d'Interior del Parlament, el 30 de gener de 2019. El conseller va afirmar que “actualment, pel que fa als recursos humans i materials, el Cos de Bombers es troba en una situació inferior a la desitjada i desitjable”. Es va referir al Pla estratègic del 2016 i va admetre que recollia “unes mancances que, si aleshores no admetien més demores, a l'inici d'aquesta legislatura havien esdevingut crítiques”. I advertia que la pròrroga pressupostària per al 2019 “afegeix una complexitat més”.

El conseller va informar de 5,3 milions licitats en material, d'obres en parcs per valor de 4 milions i de la convocatòria l'any 2018 de 250 places de bombers que s'afegirien a les 150 que estaven en període de selecció en aquells moments. Va reconèixer, però, que des d'ara fins al 2022 es jubilaran 684 bombers, és a dir, el 30 per cent d'una plantilla que ell xifrava en “en poc més de 2.300” i no en els 2.093 que havia certificat el seu mateix Departament un mes abans.

El dia 27 de març de 2019 la Comissió d'Interior del Parlament de Catalunya va aprovar la Resolució 356/XII, sobre la resposta a les necessitats del Cos de Bombers de la Generalitat. La resolució instava el Govern a dotar el Cos de Bombers “d'un pressupost que sigui adequat per revertir les mancances actuals” amb relació al material de treball, equipaments de protecció individual, vehicles d'emergència i renovació de parcs. A més, instava a continuar treballant en la taula de negociació amb els sindicats, a establir una retribució per hora extra superior a la de l'hora ordinària, a crear complements retributius específics i a convocar les oposicions que han de permetre cobrir la plantilla de bombers.

El dia 10 d'abril de 2019 es va mantenir una trobada al Parlament de Catalunya a què van assistir el conseller d'Interior i representants de les conselleries d'Economia i Hisenda i de Polítiques Digitals i Administració Pública, grups parlamentaris i sindicats de bombers per intentar buscar solucions a la greu situació que viu el Cos de Bombers, sense que hagi transcendit que

el Govern disposi dels recursos econòmics necessaris per fer-hi front.

El dia 24 d'abril de 2019 el Govern va aprovar l'adquisició de 92 vehicles pesants per al Cos de Bombers per un valor de 40 milions d'euros. La mateixa setmana, el Departament d'Interior i els sindicats havien aprovat un preacord, que seria aplicable per als propers quatre anys, amb relació a aspectes com ara les hores extres i altres temes vinculats a les condicions laborals, que comportaria la derogació del Decret 74/2014, sobre jornada de treball del personal del Cos de Bombers de la Generalitat, mentre els bombers aixecaven la mesura de pressió de no fer la vaga d'hores extres que havien mantingut durant quatre mesos. En el moment de tancar aquest informe, el preacord està pendent d'aprovació per part del Departament d'Economia i per la Mesa General de la Funció Pública. Els sindicats l'han considerat “un acord de mínims”.

Així mateix, nombrosos ajuntaments han aprovat mocions en els plens en què es fan ressò de la difícil situació que viu el Cos de Bombers: demanen al Govern de la Generalitat que, en la planificació dels recursos humans, garanteixi els mínims efectius per a parcs i torns, que renovi el material caducat, i que encara està en ús, i que doti el Cos de Bombers dels recursos formatius necessaris. A més, cada ajuntament acostuma a reclamar més recursos per al parc de bombers que li presta servei.

Aquestes mocions, presentades generalment durant els primers mesos de l'any 2019, han estat aprovades per nombrosos municipis com ara, i entre d'altres, Abrera, Badalona, Cornellà de Llobregat, Esparreguera, l'Hospitalet, Martorell, Olesa de Montserrat, Rubí, Sant Cugat del Vallès, Sant Esteve Sesrovires, Sant Feliu de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet o Ulldecona i les diputacions de Barcelona o Lleida.

És imprescindible, doncs, que el Govern i el Parlament trobin les mesures extraordinàries necessàries per assegurar per al 2019 una inversió considerable que permeti començar a complir les previsions del Projecte bombers 2025, encara que a hores d'ara es pot donar per fet que no hi haurà llei de pressupostos per al 2019 i es continuarà

funcionant amb la pròrroga dels pressupostos de 2017. Les primeres mesures s'haurien d'adoptar de manera urgent abans de l'inici de la campanya d'incendis forestals de l'estiu d'aquest any. El Síndic alerta que, en cas contrari, el país es pot veure immers en una situació molt greu davant qualsevol emergència important.

2.3. Els requeriments de la Inspecció de Treball

Un altre element de preocupació dels bombers, i que també destaquen els sindicats, és l'incompliment per part del Govern de la Generalitat dels requeriments efectuats pel Consorci d'Inspecció de Treball i Seguretat Social de Catalunya a partir de diverses actuacions inspectores. En la darrera, de gener de 2019, es considera que s'estan incomplint determinats preceptes de la Llei de prevenció de riscos laborals en el Cos de Bombers de la Generalitat de Catalunya pel que fa a la inclusió de les activitats operatives en les avaluacions de risc del personal de bombers, amb la identificació dels riscos existents en aquestes activitats i les mesures preventives i correctores per fer-hi front.

En altres casos, s'han dictat mesures correctores perquè fossin adoptades pels parcs de bombers de Tarragona i Reus, que, segons escrit de data 23 de gener de 2019 del director general de Prevenció, extinció d'incendis i salvaments, adreçat al Síndic de Greuges, s'estan aplicant. Tal com reconeix el Projecte bombers 2025, la seguretat dels mateixos bombers ha de ser una prioritat de l'actuació de la Direcció General.

2.4. La situació dels bombers voluntaris

El Projecte bombers 2025 aposta perquè el Cos de bombers "arribi a trobar un alt benefici mutu i cap a la societat en el model mixt de professionals i voluntaris".

Tot i així, no són poques les opinions que consideren que aquest model mixt ha col·lapsat. D'aquell teòric 2500/2500 s'ha passat, tal com ja s'ha assenyalat, a un cos de bombers professionals amb menys de 2.100 efectius i a uns cossos de bombers

voluntaris que tenen realment entre 500 i 800 bombers reals. L'Associació de Bombers Voluntaris de Catalunya (ASBOVOCA) parla de "col·lapse estructural" i de "reorientar el model mixt actual".

Els bombers voluntaris estan regulats pel Reglament del Cos de Bombers Voluntaris de la Generalitat de Catalunya i del Consell de Bombers Voluntaris de la Generalitat de Catalunya, aprovat per Decret 8/2015, de 27 de gener, que va refondre el Decret 246/1996, de 5 de juliol, modificat pel Decret 68/2000, de 8 de febrer, i el Decret 172/2010, que regulava el Consell de Bombers Voluntaris. Els canvis en la situació que es descriuran semblen aconsellar una revisió d'aquest reglament o, si més no, un total desplegament.

Segons la normativa esmentada, els bombers voluntaris són persones que "per la seva vocació benèfica social" presten funcions de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments d'una manera altruista. No tenen la consideració de personal funcionari ni de personal laboral. Estan estructurats en diverses seccions: Activa, Especial, de Veterans, d'Honor i Juvenil.

L'ingrés a la Secció Activa es fa mitjançant convocatòria pública efectuada pel Departament d'Interior. S'han de superar les proves corresponents, rebre formació a l'Escola de Bombers i Protecció Civil de Catalunya, dins l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, i fer un període de pràctiques.

Els bombers voluntaris tenen dret a rebre compensacions econòmiques: per incapacitat temporal derivada d'accidents en les seves actuacions; per assistència a pràctiques, per assistència a cursos, per despeses generades per assistència a serveis, amb un màxim de mil hores en còmput anual, i per despeses per tasques complementàries (de manteniment), amb un màxim de dotze hores mensuals per parc. Han de disposar d'assegurança d'accidents.

Segons diverses fonts, la situació dels bombers voluntaris és ben diferent segons si es tracta de la zona metropolitana de Barcelona o de la resta: en la primera han proliferat parcs dels quals caldria analitzar

la càrrega de feina i la seva proximitat a parcs professionals; a la segona, la despoblació en algunes comarques, en especial les pirinenques, i la millora de les comunicacions per carretera farien aconsellable un estudi actualitzat sobre necessitats i recursos.

D'altra banda, els anys transcorreguts també han provocat mutacions en les motivacions de les persones que s'apunten al voluntariat bomber: una part, la més arrelada al territori, ho fa com a contribució altruista per lluitar contra incendis forestals, sobretot en comarques amb pocs o cap parc de bombers professionals. Una altra part ho veu com un camí per a la incorporació cap al cos professional. Així mateix, una qüestió que caldria aclarir, en el marc d'una clarificació global del paper del voluntariat en el sistema d'emergències que es plantejarà en un proper capítol, és el tema de les compensacions econòmiques. ASBOVOCA planteja que de fet ja existeix una relació laboral, cosa que l'Administració no reconeix.

En tot cas, s'acumulen moltes qüestions pendents d'aquest col·lectiu: la millora de la cobertura medicosanitària i la despesa farmacèutica en cas d'accidents; la clarificació, dins la Direcció General i la Sotsdirecció Operativa, de la responsabilitat directa sobre el Cos; una formació més efectiva i permanent, o la ja esmentada falta de recursos humans agreujada per problemes acumulats en la convocatòria 90/16 de noves places, entre d'altres. En la mateixa línia, es detecta la necessitat de donar continuïtat i potenciar el paper del Consell de Bombers Voluntaris de Catalunya.

L'any 2003 l'Ajuntament de Badalona va crear un cos propi de bombers voluntaris, que va arribar a disposar d'una seixantena de membres. L'any 2010, després de molts problemes i reclamacions, els vint integrants que restaven van ser traspassats a la Generalitat.

2.5. La revisió del mapa de parcs

El nombre total de parcs de bombers a Catalunya és de 150. D'aquests, 74 són de bombers funcionaris i 76, de bombers voluntaris.

La distribució per regions d'emergències és la següent:

- Centre: 20 (10 personal funcionari i 10 personal voluntari)
- Girona: 28 (19 personal funcionari i 9 personal voluntari)
- Lleida: 34 (9 personal funcionari i 25 personal voluntari)
- Metropolitana Nord: 22 (11 personal funcionari i 11 personal voluntari)
- Metropolitana Sud: 19 (10 personal funcionari i 9 personal voluntari)
- Tarragona: 15 (8 personal funcionari i 7 personal voluntari)
- Terres de l'Ebre: 12 (7 personal funcionari i 5 personal voluntari).

Com a dades significatives destaquen l'elevat nombre de parcs de personal funcionari a la regió de Girona i el gran nombre de parcs de personal voluntari a la regió de Lleida (que, en canvi, engloba comarques amb un alt nivell de despoblament).

La crisi del model esmentada més amunt ha afectat l'operativitat de molts parcs. La convocatòria dels sindicats per deixar de fer hores extraordinàries, que servien per dissimular la gravetat del que està passant, ha posat encara més de manifest que la situació és insostenible.

Molts parcs han estat sota mínims durant els darrers mesos i encara ho estan. El 14 de desembre de 2018 la Subdirecció General Operativa va aprovar una circular relativa a la gestió excepcional de contingència per a la cobertura de parcs. L'11 de gener de 2019 la mateixa Subdirecció va emetre una circular relativa a la gestió excepcional de contingència de cobertura de parcs, que modificava la circular anterior i l'ordre interna de 17 de desembre de 2018, relativa als efectius mínims de contingència.

Segons aquesta circular, s'havien de mantenir oberts amb un nombre mínim de 3 o 4 bombers (en lloc d'entre els 4, 5 o 7 anteriors) 5 parcs de la regió centre, 10 parcs de la regió de Girona, 6 parcs de la regió de Lleida, 8

parcs de la regió metropolitana nord, 8 parcs de la regió metropolitana sud, 5 parcs de la regió de Tarragona i 4 parcs de la regió de Terres de l'Ebre.

La llista fa evident la situació d'emergència que s'està vivint al Cos de Bombers i que encara es pot agreujar més si de cara a la campanya forestal de l'estiu de 2019 no s'adopten mesures urgents. En data 21 de gener de 2019 el sindicat CCOO va presentar recurs contra la circular esmentada.

Més enllà de les urgències, sembla convenient que es revisi el nombre i la distribució territorial dels parcs. Caldria atènyer-se a la seva càrrega de feina, a les seves característiques (funcionariat o voluntariat), a la situació poblacional de cada zona o als canvis experimentats en les vies de comunicació des que es va dissenyar el mapa actual.

2.6. La relació amb el Cos de Bombers de l'Ajuntament de Barcelona

L'Ajuntament de Barcelona disposa d'un cos propi de bombers. En el cas de la ciutat de Barcelona no es reproduïx el sistema mixt vigent a Catalunya, ja que no hi ha personal voluntari. El 24 de novembre de 2014 el Ple de l'Ajuntament va aprovar el Pla director del Servei de Prevenció i Extinció d'Incendis i Salvaments (SPEIS) 2014-2015. El Pla defineix quatre objectius estratègics: garantir la màxima eficiència en els serveis, optimitzar la distribució de recursos, fer una gestió integral de les emergències i definir la carrera vertical i horitzontal dels bombers. Estableix en 754 persones la plantilla necessària de tot el servei per garantir-ne la màxima eficiència, i en 650 la plantilla de mínims.

Segons l'IDESCAT, l'any 2017 Barcelona disposava de 622 bombers. Tal com passa a la Generalitat, la presència de dones és mínima: 604 homes i 18 dones. L'Ajuntament ha convocat 80 noves places dins l'oferta pública d'ocupació del 2019. En aquests moments no es detecten problemes tan greus com els que afecten els bombers de la Generalitat.

Pel que fa als parcs de bombers, Barcelona en disposa de 7: Montjuïc, Vallvidrera (amb personal de Vall d'Hebron), Llevant, Zona Franca, Sant Andreu, Vall d'Hebron i Eixample.

En cas necessari, es produeix una coordinació, prevista en conveni, entre els bombers de Barcelona i els de la Generalitat de les zones metropolitanes nord i sud. Caldria analitzar si convindria millorar-la pel que fa a aspectes com ara les comunicacions.

Hi ha una situació, però, que caldria regular: avui i des de fa uns quants anys, per voluntat dels darrers equips de govern municipals, els bombers de Barcelona es formen a l'Escola de Bombers i Protecció Civil, dins l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, a Mollet del Vallès. Allà han de superar el curs bàsic d'accés al Cos. Però a diferència del que passa amb les policies locals, que també es formen a l'Institut de Seguretat Pública, tal com està regulat en la Llei de policies locals de 1991, cap normativa obliga que en el cas dels bombers de Barcelona la seva via d'accés al Cos sigui aquesta.

El Pla director sí que recull que la formació estigui homologada per l'Institut de Seguretat Pública. Si es considera necessari per al bon funcionament del Sistema d'Emergències de Catalunya que els bombers de la Generalitat i els de Barcelona es formin al mateix centre, aquest fet no hauria de quedar pendent de la voluntat política del consistori de Barcelona, sinó que hauria de quedar normativitzat, amb la negociació prèvia amb l'Ajuntament de Barcelona, en una nova llei de bombers o d'emergències, o amb una modificació puntual de la Llei de prevenció, extinció d'incendis i salvaments de 1994.

2.7. La formació. L'Institut de Seguretat Pública de Catalunya

L'Escola de Bombers de Catalunya, reconeguda en la Llei 5/1994 es va integrar a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC), d'acord amb la Llei 10/2007, de 30 de juliol. Després d'anys ubicada a Bellaterra, avui dia es troba dins les instal·lacions de l'ISPC a Mollet del Vallès. La seva denominació és Escola de Bombers i Protecció Civil de Catalunya (EBPCC) i està constituïda com a subdirecció general dins l'organigrama de l'Institut.

Les retallades pressupostàries que ha sofert l'Administració de la Generalitat i l'ISPC en particular també han repercutit a l'EBPCC, que pateix manca d'inversions. En aquest sentit, es detecta una manca d'espai a

l'Escola, que es pot agreujar amb les noves promocions previstes, i hi ha peticions que les instal·lacions incloguin un camp de pràctiques on es pugui fer foc real. Qualsevol acord pressupostari a què es pugui arribar hauria d'incloure previsions per a l'ISPC.

Més enllà de qüestions econòmiques, un dels aspectes que cal potenciar a l'EBPCC és el de les relacions internacionals. L'actual col·laboració amb l'Escola de Bombers de Marsella (França) i amb altres centres formatius s'hauria de continuar ampliant.

2.8. Les experiències d'altres comunitats i el paper de la Unitat Militar d'Emergències

Sempre es pot aprendre d'altres experiències, però no sembla que els models d'altres comunitats puguin contribuir a millorar la situació de futur del model català.

Al País Basc la situació és molt diferent, ja que els bombers depenen de les diputacions forals, que disposen de molt bon finançament, i dels grans ajuntaments.

No seria desitjable seguir l'experiència de Galícia, que va privatitzar part dels serveis d'extinció d'incendis amb uns resultats certament polèmics. A la comunitat gallega des de principis dels 2000, sota el govern de Manuel Fraga, funciona un sistema de gestió privada dels serveis contra incendis, s'articulen per mitjà de consorcis provincials finançats per la Xunta i les quatre diputacions. Tres empreses privades gestionen 23 parcs de bombers comarcals.

Aquesta opció ha provocat protestes sovintejades dels sindicats de bombers i en els darrers temps algunes diputacions han demanat que es replantegi la situació. El govern de Núñez Feijóo va acceptar obrir un debat amb relació a aquesta opció. No sembla que el camí de la privatització, que alguna altra comunitat i alguna diputació provincial –com ara la de Lleó– també s'han plantejat, sigui aconsellable en una matèria tan essencial per a la societat com aquesta. En tot cas, tindria assegurada una forta contestació sindical.

La resta de comunitats autònomes mantenen diversos sistemes d'organització. Tot i així, el

problema greu del sistema de prevenció i d'extinció d'incendis de Catalunya, més que de model, és d'un finançament totalment insuficient.

D'altra banda, l'Estat disposa de la UME (Unitat Militar d'Emergències), que forma part de les Forces Armades. Va ser creada l'any 2005, com a força conjunta, organitzada amb caràcter permanent, i té com a missió la intervenció en qualsevol lloc del territori espanyol, al costat de les institucions de l'Estat i de les administracions públiques, en els supòsits de risc greu, catàstrofe, calamitat o altres necessitats públiques. Depèn del Ministeri de Defensa i està dirigida per un tinent general. La seva creació es fa en el marc de la Llei orgànica 5/2005, de 17 de novembre, de la defensa nacional. Està regulada pel Reial decret 416/2006, d'11 d'abril; el Reial decret 1097/2011, de 22 de juliol; l'Ordre DEF/896/2013, de 6 de maig, i el Reial decret 1399/2018, de 23 de novembre.

Les relacions dels Bombers de la Generalitat i la UME han estat correctes i de col·laboració. La UME actua molt més, sobretot en altres comunitats. La seva actuació a Catalunya ha estat en casos d'incendis de gran envergadura. És un mecanisme lent quan cal posar-lo en marxa, però efectiu. Disposa de dotacions molt potents i de molts recursos, i és autosuficient quan actua, és a dir, no necessita suport extern per a aprovisionaments, etc.

2.9. Possibles vies de millora del finançament

La Llei 5/1994 preveia diversos mecanismes de finançament que sembla que no s'han utilitzat de manera suficient:

a) L'aportació econòmica del món local

L'article 47 de la Llei 5/1994 establia que els municipis de més de 20.000 habitants que no prestessin el servei de bombers, previst en la Llei de bases de règim local i en la Llei 8/1987, municipal i de règim local de Catalunya, havien de fer una aportació econòmica, a determinar amb audiència prèvia amb l'ajuntament afectat.

L'article 48 establia que els criteris que s'havien d'aplicar s'havien d'aprovar a la

Comissió de Govern Local de Catalunya. La difícil situació econòmica viscuda pels municipis, motivada per un sistema de finançament insuficient, pot ser una de les causes de la poca efectivitat de la previsió de l'article 47. La mateixa Subcomissió, creada en el marc de la Comissió de Govern Local, no ha tingut un funcionament estable ni habitual.

En el marc de la voluntat de revifar-ne el funcionament, caldria negociar amb les entitats municipalistes si els municipis, exclosa Barcelona, estan en condicions d'assumir part de la despesa dels serveis d'extinció d'incendis o no.

També caldria incloure les quatre diputacions en la negociació, tant pel fet que disposen de recursos econòmics relativament importants com perquè alguns d'aquests recursos van destinats a donar suport a les agrupacions de defensa forestal, fet positiu, però que caldria ubicar dins una estratègia global del finançament dels serveis d'emergència.

b) La contribució especial prevista en el capítol II del títol VII de la Llei 5/1994

Els articles 60 i següents de la Llei 5/1994 estableixen una contribució especial per a l'establiment, la millora i l'ampliació dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments, a percebre per la Generalitat, a excepció del cas de la ciutat de Barcelona, que la percep directament, ja que el servei és prestat pel mateix ajuntament.

Els subjectes passius són les entitats asseguradores que tenen contractades pòlisses en casos d'incendis o de multirisc de qualsevol tipus. Aquesta contribució s'ha concretat en convenis amb UNESPA (Unión Española de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras)-Asociación Empresarial del Seguro. Fruit d'aquests convenis, la Generalitat ingressa 25 milions d'euros anuals.

Tot i així, aquest ingrés, que, segons el Síndic, s'hauria de dedicar a incrementar el pressupost ja previst per als serveis de bombers, de manera que, com a ingrés finalista, es destinés a inversions (capítol VI), sembla que no s'utilitza amb aquest criteri. Si aquest ingrés acaba servint per

cobrir part del pressupost ordinari, se'n desvirtua el sentit.

En uns moments d'absoluta urgència pel que fa a inversions no seria acceptable que aquest ingrés anés a cobrir una part del pressupost ja prevista. Aquest criteri hauria de ser aplicable per a la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona, i hauria de donar lloc a la presentació dels informes jurídics corresponents per part d'aquestes institucions en què s'aclarís el seu criteri i a quins capítols s'ha estat imputant aquest ingrés extraordinari durant els darrers anys.

2.10. El Mecanisme de Protecció Civil de la Unió Europea

L'any 2001 es va crear el Mecanisme de Protecció Civil de la Unió Europea (UE). Actualment, està regulat per la Decisió 1313/2013/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013. Preveu l'assistència coordinada dels estats participants i es pot activar en tot tipus de desastres. També preveu la mobilització d'experts per avaluar les actuacions i fer assessorament. La Direcció General de Protecció Civil i Operacions d'Ajuda Humanitària de la UE és l'encarregada de dur a terme una avaluació del Mecanisme.

L'estructura del Mecanisme disposa dels instruments següents:

- Centre de Coordinació de Resposta a Emergències (ERCC).
- Sistema Comú de Comunicació i Informació d'Emergència (CECIS).
- Capacitat Europea de Resposta a Emergències (CERE).
- I també té el Cos Mèdic Europeu.

La dotació financera del Mecanisme per al període 2014-2020 és de 368.428.000 euros.

La relació de l'Estat espanyol amb el Mecanisme, incloses les possibilitats d'acollir-se a ofertes de formació, passa pel Govern central. A Catalunya, la connexió es fa a través de la Direcció General de Protecció Civil. Tot i així, els bombers de la

Generalitat hi tenen una participació destacada com a experts, especialment en temes d'incendis forestals.

Semblaria lògic que la Generalitat de Catalunya participés directament en el

Mecanisme de Protecció Civil de la UE, sense restriccions. I alhora caldria clarificar aquesta participació de Catalunya, amb una millor definició del paper de la Direcció General de Protecció Civil i del Cos de Bombers.

3. LA SITUACIÓ DELS SERVEIS D'EMERGÈNCIES A CATALUNYA

3.1. Els diferents agents intervinents. El voluntariat

La situació que viu el Cos de Bombers de la Generalitat no s'ha de tractar de manera deslligada del moment actual del Sistema d'Emergències a Catalunya. Igualment, el futur del Cos de Bombers no es pot definir de manera aïllada del model d'emergències que es desitja per a tot el país.

Són diversos els agents que intervenen en les emergències més enllà del Cos de Bombers: mossos d'esquadra, policies locals, agents rurals, guaites forestals i altres figures pròpies de les campanyes d'estiu, agrupacions de defensa forestal, associacions de voluntariat de Protecció Civil, Creu Roja, el Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM), associacions d'ajuda en carretera com ara Detente y Ayuda (DYA) i altres.

El Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM) va ser creat l'any 1985 i l'any 1993 es va convertir en l'empresa pública SEM.SA i depèn del Departament de Salut. Una de les seves funcions són els trasllats en ambulància. Segons algunes dades, el 80% dels serveis efectuats corresponen a trasllat de persones malaltes i el 20%, a casos vinculats a emergències. Aquest 20% hauria d'entrar en l'anàlisi que cal fer sobre els agents actuants en les emergències. Un element fonamental del Sistema d'Emergències és el telèfon de trucades d'emergència 112, adscrit al Departament d'Interior, i que va ser regulat en la Llei 9/2007. Dins el Departament d'Interior també hi ha el Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT), que és el centre superior de l'estructura de la Protecció civil a Catalunya.

La Creu Roja també intervé en les emergències. Un acord amb la Direcció General de Protecció civil de la Generalitat en regula la participació. Un altre àmbit d'actuació és el de salvament marítim: disposa de diverses embarcacions en consorci amb la Societat de Salvament i Seguretat Marítima (SASEMAR), ens públic adscrit al Ministeri de Foment del Govern

central, en concret a la Direcció General de la Marina Mercant. La Creu Roja també disposa d'un sistema de voluntariat.

Un aspecte molt destacat que caldria racionalitzar és el del voluntariat aplicat a les emergències. S'ha assenyalat que el nombre real de bombers voluntaris ha baixat dels teòrics 2.500 a una xifra situada entre 500 i 800. En paral·lel, les agrupacions de defensa forestal disposen de 8.000 voluntaris i el voluntariat de Protecció Civil present en diferents municipis suposen uns 2.000 efectius. Cal precisar bé quin és el paper de cada cos de voluntaris.

Les agrupacions de defensa forestal són associacions formades per propietaris rurals i ajuntaments. Els grups que s'havien anat formant a partir dels anys seixanta van ser regulats per l'Ordre de 6 d'octubre de 1986, del Departament d'Agricultura, i van ser reconeguts en la Llei 6/1988, de 30 de març, forestal de Catalunya. Segons l'article 34 de la llei esmentada, tenen per missió la prevenció dels incendis forestals, però sovint actuen o han actuat en l'extinció i, de fet, diverses agrupacions disposen de vehicles i material d'extinció. El mateix Departament d'Agricultura, quan descriu les seves funcions, amplia les actuacions preventives al suport a l'extinció d'incendis. Hi ha el Secretariat de les Federacions d'Agrupacions de Defensa Forestal (SFADF).

Les associacions de voluntaris de Protecció Civil estan reconegudes per la Llei 4/1997, de 20 de maig, de protecció civil de Catalunya, que les defineix com a mecanismes de participació ciutadana en les tasques de protecció civil. El Decret 27/2001, de 23 de gener, aprova el Reglament de les associacions del voluntariat de Protecció Civil de Catalunya. Alhora, regula el sistema de coordinació de cada associació amb el seu ajuntament. De fet, les tasques de cada associació, dins un marc comú, depenen de les directrius de cada ajuntament, i un element positiu que contribueix a l'homogeneïtzació són els cursos que organitza l'EBPCC.

Un altre element que cal tenir present és el de la vigilància de platges en època estival. La gran aglomeració de banyistes en moltes platges obliga a disposar d'uns serveis d'avís i de salvament importants, ja que cada any

es produeixen morts per ofegament, tant a les platges com a les piscines, i fins i tot en algun cas en rius.

L'any 2016 a Catalunya van morir 28 persones per ofegaments en espais aquàtics, l'any 2017 la xifra va ascendir a 44 i l'any 2018 van ser 41. El sistema varia si les platges són de municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, ja que en aquest cas el servei depèn de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, d'acord amb el que disposa la Llei 31/2010, o si són de la resta de Catalunya, en què qui organitza la vigilància és cada ajuntament. Normalment aquests serveis se sotmeten a concurs públic i presenten nivells de qualitat variable.

En aquest cas, el mes d'octubre de 2018, el Síndic de Greuges va rebre 19 escrits de queixa presentats per diferents persones que havien creat la plataforma SOS Socorristes i es va reunir amb alguns dels membres. En els seus escrits, plantejaven la necessitat de disposar d'una normativa general, amb la finalitat de regular aspectes referents al salvament i al socorrisme aquàtic a les platges catalanes. Així mateix, demanaven una regulació de les jornades de treball, de contractació, de recursos destinats al compliment de les seves tasques, etc.

El Departament d'Interior va informar que només els municipis són competents per exercir les funcions de salvament i seguretat a les platges catalanes i per establir mesures d'autoprotecció per garantir la seguretat de les persones, béns i evitar molèsties a terceres persones. No obstant això, el Departament d'Interior duu a terme actuacions de suport als municipis, en l'àmbit de seguretat a les platges, que es concreten en consells adreçats a les persones banyistes i material divulgatiu que recull recomanacions des del vessant de protecció civil.

En qualsevol cas, tots els recursos humans i materials esmentats requeririen unes directrius comunes i una racionalització de les aportacions econòmiques que fan Generalitat, diputacions i ajuntaments. Segons les darreres informacions, el Departament d'Interior té la intenció d'impulsar una llei del Sistema d'Emergències de Catalunya que atorgués un tractament global a tots aquests serveis. Caldrà veure quin en serà l'abast.

3.2. Possibles traspassos de competències

D'altra banda, hi ha determinats traspassos pendents per part de l'Estat que es podrien sumar a les tasques i als serveis d'emergències.

L'article 164.2.b de l'Estatut defineix com a competència de la Generalitat el compliment de les disposicions per a la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hidrològics. El Servei de Protecció de la Natura (SEPRONA) de la Guàrdia Civil té com a finalitat, segons el mateix Cos, la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hídrics, que coincideixen exactament amb les competències de la Generalitat definides en l'Estatut, i també la conservació de la riquesa cinegètica, piscícola i forestal, que també són competència de la Generalitat.

El traspàs a la Generalitat de les funcions que exerceix actualment el SEPRONA obligaria a analitzar quin paper hauria de tenir la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra i el Cos d'Agents Rurals. Aquest cos, amb uns 500 efectius, depèn del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, i tot i disposar d'una llei que el regula (Llei 17/2003, de 4 de juliol), sembla que hauria de ser objecte d'anàlisi, d'una banda, per potenciar l'activitat dels membres del Cos i la seva seguretat personal (posada en qüestió per episodis com ara la mort de dos agents al municipi d'Aspa (Segrià); i, de l'altra, per maximitzar-ne el paper, sense defugir un possible debat sobre la seva incorporació, total o parcial, al Cos de Mossos d'Esquadra com a policia forestal; debat en el qual haurien de participar ineludiblement els sindicats representatius del Cos.

Tanmateix, és evident la relació que també hi ha entre el Cos d'Agents Rurals i el Cos de Bombers en determinats aspectes sobre les investigacions relatives a incendis forestals. Arran de la mort de dos agents rurals, el Síndic va obrir una actuació d'ofici per investigar i esclarir els fets relacionats amb el tràgic succés, de la qual es dona compte en el quadre 1.

Un altre traspàs que la Generalitat podria reclamar és el del Servei de Salvament

Marítim. L'article 132 de l'Estatut reconeix competències executives a la Generalitat en matèria de salvament marítim, tal com ja feia l'Estatut de 1979. Dins l'abast de les competències executives podria encaixar que la Generalitat executés la política

fixada per l'Estat en aquest àmbit, a partir de la gestió del Servei de Salvament Marítim. Caldria analitzar com podria incidir-hi el fet que l'Estat exerceixi aquesta funció per mitjà de l'ens públic SASEMAR.

Quadre 1. Actuació d'ofici del Síndic al voltant de la mort de dos agents rurals a Aspa

Arran de la mort de dos agents rurals a mans d'un caçador en un vedat de caça a Aspa (Lleida), el Síndic va obrir una actuació d'ofici per investigar i esclarir els fets relacionats amb el tràgic succés. En el marc de l'actuació d'ofici, es va demanar informació tant a la Comandància de la Guàrdia Civil com als departaments d'Interior i d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, i es van mantenir reunions amb representants de l'Agrupació d'Agents Forestals de Catalunya. La resolució que se'n deriva s'estructura en diferents consideracions a partir de les quals el Síndic extreu conclusions sobre la seguretat del Cos d'Agents Rurals (CAR), sobre el dia dels fets, sobre la llicència d'armes i de caça i sobre l'ús d'armes.

L'actuació constata que encara no s'ha aprovat el reglament que hauria de desplegar totes les qüestions relatives a les mesures de seguretat i definir les situacions en què s'hauria de determinar la necessitat de portar armes o no, i també el tipus d'armament. En aquest sentit, el Síndic en recomana l'aprovació amb diligència. Segons el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació (DARPA), estava previst que entre setembre i octubre de 2018 s'iniciés la tramitació oficial d'aprovació del decret amb la tramesa de la proposta de redactat al Consell Tècnic perquè, a continuació, s'efectués el tràmit d'informació pública i audiència al sector afectat i s'elaboressin els informes preceptius corresponents abans de l'aprovació. No obstant això, aquest tràmit s'ha demorat, ja que ha calgut refer la memòria general i la memòria d'impacte que preveu la Llei de procediment de les administracions públiques.

El Departament comunica les actuacions i les mesures que s'estan impulsant amb la finalitat principal de reforçar les mesures de seguretat existents dels agents rurals en l'exercici de les seves funcions, moltes de les quals es van veure greument afectades per l'aplicació de l'article 155 de la CE, i per la intervenció i el bloqueig econòmic dels comptes de la Generalitat de Catalunya.

Algunes d'aquestes impliquen: renovació de l'armament actual, adquisició d'armilles lleugeres antibales, elaboració de nous procediments de treball, elaboració d'una nova instrucció sobre uniformitat i sobre com procedir en casos d'atemptat, desobediència o manca de respecte a l'autoritat envers als agents rurals, cursos de formació en procediments i autoprotecció, entre d'altres, i convocatòria de sotsinspectors i creació de noves places, emmarcades en el nou Pla estratègic del CAR.

Més enllà de reforçar les mesures de protecció i de seguretat del Cos, el Síndic també reclama un debat més ampli sobre la situació de l'àmbit de la caça a Catalunya. La valoració és que el Departament les ha entomat positivament i ha comunicat les mesures que s'estan adoptant i les que s'aplicaran en un futur.

- Sobre la primera recomanació, que determina la necessitat de disposar d'una llei catalana de caça, el Departament ja ha iniciat els treballs per elaborar una nova llei de caça de Catalunya.

- Sobre la recomanació segona, que estableix que “també cal un debat parlamentari sobre l'àmbit competencial en matèria de règim de producció, comerç, tinença o ús d'armes i explosius, que actualment és exercida pel Govern de l'Estat a través de la Direcció General de la Guàrdia Civil”, sens perjudici que el Parlament de Catalunya no és competent en aquesta matèria, el Departament d'Interior ha demanat i reiterat la transferència d'aquesta competència.

- La recomanació tercera disposa que “mentrestant, s'estudii la transferència al CAR de les funcions que actualment exerceix la Guàrdia Civil a través del Servei SEPRONA”. D'acord amb l'article 4.6.g) del Reial decret 952/2018, de 27 de juliol, pel qual es desplega l'estructura orgànica bàsica del Ministeri de l'Interior, correspon a la Prefectura del Servei de Protecció de la Natura organitzar i gestionar tot allò que fa referència al compliment de les disposicions relacionades amb la conservació de la natura i de medi ambient, els espais protegits, els recursos hidràulic, la caça i la pesca, el patrimoni històric i l'ordenació del territori.

En relació amb això, el Departament d'Interior (DI) considera que es tracta d'unes funcions que a Catalunya exerceix el Cos de Mossos d'Esquadra, d'acord amb el que estableix l'article 12.1.segon.e de la Llei 10/1994, d'11 de juliol, de la PG-ME. Segons el mateix departament, va ser precisament en el si d'una junta de seguretat que es va tractar aquest tema per establir un protocol entre la Guàrdia Civil i el Cos de Mossos d'Esquadra. Per la seva part, per evitar duplicitat i optimitzar recursos públics, el DARPA planteja l'assumpció de les plenes competències.

- La recomanació quarta i cinquena es refereixen a la Junta de Seguretat de Catalunya i, concretament, al fet que en el seu si: (1) s'elabori un protocol concret i específic en matèria d'inspeccions i controls sobre permisos d'armes que prevegi l'intercanvi d'informació entre el DI, el DARPA i el Ministeri de l'Interior; i (2) es faci seguiment de les condicions psicosanitàries dels titulars dels permisos i les llicències d'armes, que s'atorguen per a cinc anys.

El DI exposa que aquestes qüestions no són funcions que es puguin atribuir a la Junta de Seguretat, en la mesura que estan reservades als cossos de seguretat de l'Estat i, en especial, al Cos de la Guàrdia Civil. Tot i així, reitera la voluntat de pactar amb l'Estat la possibilitat que la PG-ME intervingui en l'exercici d'aquesta competència.

- De la mateixa manera, es recomana que caldria endurir els criteris per obtenir i renovar les llicències. Amb aquesta finalitat, el DARPA informa que caldrà ampliar els criteris per obtenir la llicència de caça, aspecte que es recollirà en la futura llei de caça.

- La recomanació vuitena palesa que “en el marc de la col·laboració i coordinació entre el Cos de Mossos d'Esquadra i els Agents Rurals, s'acordi impartir al CAR formació especialitzada sobre seguretat, prevenció de riscos i gestió de conflictes, a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya”.

El DARPA informa que el Grup d'Experts, format per membres del Cos d'Agents Rurals i representants del Cos de Mossos d'Esquadra serà l'encarregat d'elaborar recomanacions sobre les possibles mesures adequades per a la seguretat dels agents. Al DI són del parer que la formació no és un instrument atributiu de funcions de seguretat, encara que resultaria més recomanable que una secció del CAR s'integrés en la PG-ME, ja que consideren que la seguretat és difícil de compartimentar.

- La recomanació onzena prescriu que “fruit de la col·laboració entre ambdós cossos, es faciliti l'accés al CAR sobre els antecedents dels titulars dels permisos d'armes”.

El DARPA informa que ja s'han fet contactes amb el Cos de Mossos d'Esquadra per acordar les condicions per a l'accés del Cos d'Agents Rurals al Nucli d'Informació Policial. Per contra, el DI és del parer que no és convenient l'accés general del CAR als antecedents policials dels titulars d'aquests permisos i llicències perquè no tots n'afecten les competències.

■ Finalment, respecte de les recomanacions novena, desena i catorzena, relatives a la futura instrucció sobre les mesures de seguretat i autoprotecció dels membres del CAR i la dotació dels elements de protecció necessaris per a l'exercici de les seves funcions, el DARPA informa de l'avaluació de riscos que s'ha fet i revisat, i que incorpora totes les mesures de seguretat. Tanmateix, el DI recorda que el manteniment de la seguretat pública s'exerceix mitjançant les forces i els cossos de seguretat. També, d'acord amb l'article 12 de la Llei de la PG-ME, la funció de vetllar pel compliment de la normativa sobre el medi ambient, els recursos hidràulics i la riquesa cinegètica, piscícola, forestal i de qualsevol altra mena relacionada amb la conservació de la natura. En conseqüència, són del parer que no escau atribuir al CAR la naturalesa que es pot desprendre de les recomanacions formulades, ja que són els mossos d'esquadra els qui tenen atribuïda aquesta competència específica.

Actualment, l'expedient està en seguiment.

4. LA NECESSITAT D'UN PACTE DE PAÍS SOBRE EL COS DE BOMBERS I ELS SERVEIS D'EMERGÈNCIES

La situació que descriu aquest informe exigeix que totes les parts implicades en els serveis d'emergències treballin conjuntament per assolir un pacte de país que permeti sortir de la situació actual.

Aquest pacte hauria de tenir dues parts:

a) Una primera, que cal adoptar de manera urgent, que permetés adoptar les mesures econòmiques necessàries per dotar el Cos de Bombers dels recursos de tot tipus que necessita. Aquest acord s'hauria d'aplicar de manera immediata, en bona part abans de la campanya d'incendis forestals de l'estiu. El Govern de la Generalitat, malgrat les dificultats derivades de no disposar del pressupost de 2019 aprovat, ha de buscar els mecanismes que calgui per dotar econòmicament les primeres mesures.

b) Una segona, més a llarg termini, que comportés una redefinició de la mateixa estructura del Cos de Bombers de Catalunya, professional i voluntari, i més enllà de tots els serveis d'emergències. Aquest segon acord s'hauria de traduir en mesures econòmiques a mitjà termini i amb modificacions legals.

El pacte de país s'hauria de conformar a partir de la participació del Govern de la Generalitat, grups parlamentaris, associacions municipalistes i Ajuntament de Barcelona, sindicats i associacions representatives dels bombers professionals i voluntaris, del personal de suport, i de la resta de cossos implicats. En cas que es consideri necessari el mateix Síndic hi podria col·laborar.

5. RECOMANACIONS DEL SÍNDIC DE GREUGES

5.1 Assolir un pacte de país

És imprescindible i urgent assolir un pacte de país, un gran acord nacional, sobre el Cos de Bombers i sobre el Sistema d'Emergències de Catalunya que impliqui totes les institucions, grups parlamentaris i actors afectats.

5.2. Aplicar un pla de xoc

Calen mesures immediates per dotar el Cos de Bombers dels recursos humans, mitjans tècnics i infraestructures que requereixen. La Generalitat ha d'arbitrar de manera urgent recursos econòmics per fer-hi front. Tots els recursos que sigui possible destinar-hi haurien de ser efectius abans de la posada en marxa de la campanya d'incendis forestals de l'estiu d'aquest any. Aquest pla hauria d'incloure en tot cas les recomanacions de la Resolució 356/XII del Parlament de Catalunya i el contingut del preacord signat entre el Departament d'Interior i els sindicats de bombers l'abril de 2019.

5.3. Implementar el Projecte bombers 2025

Cal implementar les mesures previstes al Projecte bombers 2025, una bona part de les quals ja formaven part del Pla estratègic 2017-2022. El Projecte pot quedar en res, tal com va passar amb el Pla estratègic, si no va acompanyat de la dotació econòmica necessària.

5.4. Analitzar el compliment de les conclusions de la Comissió d'Investigació de l'incendi d'Horta de Sant Joan

Seria necessari que el Departament d'Interior presentés al Parlament un informe sobre el grau de compliment de les conclusions, aprovades el mes de març de 2010, després de la Comissió d'Investigació de l'incendi d'Horta de Sant Joan.

5.5. Renovar el marc legal

Cal substituir la Llei de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments de 1994 i la Llei de Protecció civil de 1997 per un nou text legal, en forma de dues lleis o d'una única llei d'emergències.

5.6. Donar compliment als requeriments de la Inspecció de Treball

Eliminar al mínim els riscos laborals dels bombers ha de ser una prioritat del Departament d'Interior. En aquest sentit, el primer pas seria donar compliment a tots els requeriments formulats per la Inspecció de Treball i Seguretat social.

5.7. Establir mesures per afavorir la incorporació de dones als cossos de bombers

És imprescindible fer una anàlisi sobre les causes de la poca presència de dones en els cossos de bombers de la Generalitat i de l'Ajuntament de Barcelona que inclogui la revisió de les bases d'accés, per articular mesures que afavoreixin un increment de dones en ambdós cossos.

5.8. Destinar de manera finalista al Cos de Bombers els ingressos provinents d'UNESPA

La contribució especial derivada de la Llei de 1994, que ha d'abonar UNESPA, s'ha de destinar en la seva totalitat, amb caràcter finalista, a la millora de les inversions en el Cos de Bombers.

Caldria que el Departament d'Interior i l'Ajuntament de Barcelona elaboressin un informe sobre quina destinació han tingut els ingressos derivats d'aquesta font durant els darrers anys.

5.9. Subcomissió de Govern Local

La Subcomissió de la Comissió de Govern Local de Catalunya, que ha d'analitzar les possibles aportacions del món local als serveis de prevenció i extinció d'incendis, ha de recuperar un funcionament

normalitzat i esdevenir el marc d'acord entre la Generalitat, els ajuntaments i les diputacions amb relació al manteniment del Cos de Bombers.

5.10. Revisar el paper dels bombers voluntaris

Cal revisar el seu paper, atendre les demandes que siguin compatibles amb el servei que presten, dignificar la seva situació, i normalitzar i potenciar el funcionament del Consell de Bombers Voluntaris de Catalunya. Tanmateix, caldrà adoptar decisions sobre el model de bombers que es vol per a Catalunya i fer-ho, a més, en el marc d'una reflexió més àmplia sobre el voluntariat.

5.11. Definir un nou mapa de parcs

Cal revisar l'actual distribució territorial dels parcs i analitzar la seva càrrega de feina. Una vegada hi hagi una diagnosi actualitzada, caldrà decidir si s'adopten decisions sobre el futur d'alguns parcs.

5.12. Normativitzar que la formació dels bombers de Barcelona es faci a l'Escola de Bombers i Protecció civil de Catalunya

Cal normativitzar que la formació dels bombers de Barcelona es faci a l'Escola de Bombers i Protecció Civil de Catalunya, a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, mitjançant una modificació legal.

També cal millorar les comunicacions i altres materials tècnics que permetin enfortir la coordinació entre els bombers de Barcelona i els bombers de la Generalitat de les dues zones metropolitanes.

5.13. Potenciar el paper de l'Escola de Bombers i de Protecció civil

Cal potenciar les possibilitats formatives, de bombers professionals i voluntaris, a l'Escola de Bombers i Protecció Civil de Catalunya, a l'Institut de Seguretat Pública. Això implica disposar de recursos econòmics que permetin dotar l'Escola de les

instal·lacions i els formadors necessaris per atendre la preparació de les noves promocions que ja estan en marxa i les que es derivaran del Projecte bombers 2025.

5.14. Enfortir el paper proactiu dels bombers de cara a la societat

És necessari enfortir el paper proactiu dels bombers, en col·laboració amb els ajuntaments i la ciutadania, en les polítiques públiques de prevenció, per mitjà de xerrades, formació, detecció de pobresa energètica, en la línia d'un treball col·lectiu per aconseguir la reducció del risc d'incendis i altres emergències.

5.15. Descartar la privatització del servei de bombers

Un cop analitzades algunes experiències privatitzadores en comunitats autònomes com ara Galícia, seria positiu tranquil·litzar els professionals descartant la privatització total o parcial dels serveis d'extinció d'incendis.

5.16. Revisar i reformular el sistema català d'emergències

Cal revisar el sistema català d'emergències, analitzant el paper de tots i cadascun dels seus components. Cal que el pacte de país proposat inclogui aquest estudi sobre tots els agents que poden intervenir en una emergència: cossos de bombers professionals i voluntaris, cossos policials, sistema de trucades 112, agents rurals, protecció civil (tècnics i voluntaris), agrupacions de defensa forestal, SEM, Creu Roja, etc. El pacte hauria d'incloure una redefinició de cada cos i una racionalització dels recursos públics que s'hi destinen.

5.17. Revisar el sistema de voluntariat

En línia amb la recomanació anterior, cal analitzar i redefinir els diversos mecanismes de participació ciutadana en el voluntariat d'emergències. Aquesta anàlisi hauria de permetre aconseguir una visió coordinada i global de tots aquests mecanismes, i dignificar i aprofitar millor la voluntat de

col·laboració de la ciutadania a partir d'una preparació adequada i d'una concreció del paper de cada cos de voluntaris.

5.18. Revisar el paper del SEM

No es tracta de modificar allò que funciona, però el Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM) també s'hauria d'avaluar prenent com a paràmetre, no els serveis de trasllats de persones malaltes, sinó el percentatge de serveis vinculats a un accident o catàstrofe i a la seva coordinació amb els bombers.

5.19. Racionalitzar la vigilància de platges

El sistema de distribució de la competència de la vigilància de les platges a l'estiu caldria que se sotmetés a revisió per assegurar la mateixa qualitat del servei a tots els municipis.

5.20. Traspassar les funcions del SEPRONA

Les competències que exerceix el SEPRONA de la Guàrdia Civil corresponen a la Generalitat, segons l'Estatut. Cal, doncs, negociar amb el Govern de l'Estat el traspàs corresponent. Un cop aconseguit, potser seria el moment d'avaluar també el paper que ha d'exercir el Cos d'Agents Rurals i la seva relació amb el Cos de Mossos d'Esquadra.

5.21. Traspassar els serveis de salvament marítim

La competència executiva que l'Estatut confereix a la Generalitat en matèria de salvament marítim justifica l'inici d'una negociació amb el Govern de l'Estat per aconseguir el traspàs d'aquest servei amb els recursos humans i les embarcacions corresponents.

5.22. Potenciar la presència en el Mecanisme de Protecció Civil de la Unió Europea

El paper de la Unió Europea (UE) en casos de catàstrofes cada vegada serà més important. Seria convenient una major presència de la Generalitat en el Mecanisme de Protecció Civil de la UE, alhora que es defineix amb més claredat dins el Departament d'Interior el paper de Protecció Civil i del Cos de Bombers.

5.23. Crear una comissió d'estudi al Parlament

Les propostes caracteritzades com urgents no admeten espera. Però la redefinició del sistema català d'emergències, en la línia d'assolir un gran pacte de país, podria aconsellar la creació d'una comissió d'estudi al Parlament de Catalunya. Les conclusions que se'n derivin, una vegada escoltats tots els agents implicats, podrien ser la base del pacte que el Síndic reclama.

ANNEX 1

El Síndic de Greuges reclama un pacte de país per abordar les deficiències del sistema de serveis d'emergències

04/02/2019

Recorda la necessitat de noves polítiques públiques relacionades amb el servei de bombers, agents rurals i protecció civil

L'acord hauria d'establir les bases per superar les deficiències del model actual, que s'ha demostrat obsolet

Està elaborant un informe en profunditat sobre la situació del sistema dels serveis d'emergència, que presentarà al Parlament el mes d'abril

Ha fet algunes visites a parcs de bombers, on ha pogut comprovar les mancances en matèria de recursos humans, la precarietat dels mitjans tècnics i la degradació d'algunes instal·lacions

El Síndic de Greuges de Catalunya ha reclamat a totes les parts implicades en els serveis d'emergències a Catalunya que treballin conjuntament per assolir un pacte de país que posi fi a la situació actual de mancances dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments de la Generalitat. En aquest sentit, la situació s'ha d'analitzar des d'una perspectiva àmplia, que hauria d'incloure els serveis d'extinció d'incendis, prevenció d'emergències, agents rurals, protecció civil, etc.

En aquest pacte, hi haurien de participar, com a mínim, el Govern de la Generalitat, els grups parlamentaris del Parlament de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona, les entitats municipalistes, els comandaments del Cos de Bombers, les organitzacions sindicals dels

bombers professionals, les associacions de bombers voluntaris, i els altres agents i cossos amb competències sobre aquest àmbit, més enllà del departament de la Generalitat del qual depenguin.

El Síndic proposa que el pacte estableixi les bases per superar les deficiències que presenta el model de prevenció i d'extinció d'incendis adoptat a Catalunya els anys vuitanta (basat en un 50% de bombers professionals i un 50% de bombers voluntaris) i que s'està demostrant obsolet.

En el marc d'aquest acord, també insta a impulsar una nova llei de regulació dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments que substitueixi la de l'any 1994 i, a partir de la competència exclusiva que l'article 132 de l'Estatut de 2006 reconeix a la Generalitat en matèria d'emergències i protecció civil, dibuixar un nou model que també prevegi el paper de la protecció civil i els seus voluntaris (en substitució de la Llei de protecció civil de 1997), dels agents rurals (amb definició clara del seu paper, els seus recursos i la seva dependència), de les agrupacions de defensa forestal i del Servei de Salvament Marítim, que encara avui, malgrat les previsions estatutàries, depèn de l'Estat.

A parer del Síndic, les conseqüències dels anys de retallades, el manteniment d'un model obsolet, però també l'impacte de realitats com ara la pobresa energètica o els efectes del canvi climàtic en la nostra massa forestal fan indispensable aquest acord nacional, que hauria de ser com més ampli millor per articular solucions tant per al present com per al futur.

El Síndic, que s'ha ofert a col·laborar en la consecució d'aquest pacte, està elaborant un informe en profunditat sobre tot el Sistema d'Emergències de Catalunya, que té previst presentar al Parlament de Catalunya el pròxim mes d'abril.

Rafael Ribó també proposa al Parlament que impulsi la creació d'una comissió d'estudi sobre el Sistema d'Emergències de Catalunya com a marc de treball en comú de les diferents forces parlamentàries.

A finals de l'any passat, el Síndic va rebre les queixes de diverses organitzacions sindicals d'aquest àmbit i, en aquest sentit, ha fet algunes visites a parcs de bombers, on ha pogut comprovar les mancances en matèria de recursos humans, la precarietat de mitjans tècnics i la degradació d'algunes instal·lacions. La necessitat evident d'aplicar mesures d'urgència, que han d'anar associades a una important dotació pressupostària, han portat recentment a la compareixença del conseller d'Interior al Parlament.

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya
Passeig Lluís Companys, 7
08003 Barcelona
Tel 933 018 075 Fax 933 013 187
sindic@sindic.cat
www.sindic.cat

